

Torah from Around the World

Wie een ander gunstig beoordeelt zal zelf gunstig beoordeeld worden.

Talmoed, Sjabbat 127b

Sjabbat 11 maart 2023/ 18 Adar 5783, **Sjabbat Para**, Ki Tisa, Sjemot /Exodus 30:11 - 34:35

Tanach blz. 172 - 182

Haftara: Jechezkeel 36:16 - 36

Tanach blz. 1112

Vertaler: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbijn Jonathan K. Crane** doceert Bio-ethiek en Joodse Filosofie aan het Emory's Centre for Ethics.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/why-so-quiet>

Waarom zo stil?

Kinderen, tieners vooral, krijgen vaak te horen dat ze moeten nadenken over wat ze zeggen en hoe ze het zeggen. In plaats van arrogant te spreken, kun je het beste voorzichtig en afgemeten spreken. Misschien is het zelfs beter om meer te luisteren dan te praten. Dit is een les waar velen van ons baat bij kunnen hebben, en de sidra van deze week zou ons kunnen helpen.

Meer dan tweeduizend jaar geleden onderwees de wijze Hillel: "Behoor tot de discipelen van Aharon, houd van vrede en streef naar vrede, houd van de mensen en breng hen dichterbij de Tora." (Pirké Avot 1:12)

Het zou zeker bewonderenswaardig zijn om Aharons gedrag op dit punt na te volgen, maar we zouden ons vergissen als we denken dat deze kwaliteiten en bezigheden alles zijn wat

Aharon ons te bieden heeft. Er was nog iets aan hem dat vaak ondergewaardeerd wordt: Aharon gebruikte zijn stem spaarzaam en strategisch. Hij sprak vriendelijk om anderen ertoe te brengen hun acties te heroverwegen, maar hij sprak ook dwingend wanneer hij een boodschap moest overbrengen of zijn gezin moest beschermen.

Om te begrijpen hoe Aharon zijn stem op deze manieren gebruikte, kunnen we uitgaan van Rasji's onderscheid tussen zeggen (*omer*) en spreken (*diboer*): het eerste is van toepassing op het uiten van smeekbeden (*lasjon tachnoenim*), terwijl het laatste betrekking heeft op nors taalgebruik (*lasjon kasja*) of krachtige taal (*lasjon az*) (Rasji bij Bemidbar 12:1 en Wajikra 10:19). Aharon gebruikte zijn stem op beide manieren.

De eerste keer dat Aharon iets zei was in het verhaal van deze week over het Gouden Kalf. Nadat de mensen hem hadden gesmeekt om hen een god te maken, zei Aharon (*omer*): "Doe je sieraden af... en geef ze aan mij." (Sjemot 32:2) Nadat het Gouden Kalf verscheen, zei Aharon (*omer*): "Morgen zal er een feest zijn voor de Eeuwige!" (Sjemot 32:5) En als reactie op de woede van Mosje toen die dit tafereel van afgoderij zag, zei Aharon (*omer*): "Ik smeeek je je woede te bedwingen." (Sjemot 32:22-24)

De volgende keer dat de Tora de woorden van Aharon weergeeft na de episode met het Gouden Kalf, zei hij (*omer*) tegen Mosje, nadat God Mirjam had getroffen met een ernstige huidaandoening: "Ik smeeek je, reken ons de zonde die we in onze dwaasheid hebben begaan niet aan." (Bemidbar 12:11-12)

In al deze gevallen waarin hij iets zei (*omer*), gebruikte Aharon zijn stem om anderen aan te moedigen om te heroverwegen wat ze aan het doen waren (in het geval van het Gouden Kalf), of waar ze niet mee stopten (in het geval van Mirjams huidaandoening). En dat is alles wat Aharon zei.

Aharon spreekt ook op de *dibur*-manier, maar slechts drie keer: toen hij de mensen vertelde over Gods plan om hen te bevrijden; toen hij de instructies van Mosje aan de Jisraëlieten doorgaf om naar de wildernis te trekken om getuige te zijn van Gods antwoord op hun zorgen over voedselonzekeerheid; en toen zijn zonen, Eliëzer en Ithamar, een offer verprutsten. (Sjemot 4:30, 16:10 en Wajikra 10:19)

De laatste uitwisseling vond plaats enkele ogenblikken nadat de andere twee zonen van Aharon, Nadav en Avihoe, werden gedood omdat ze een geïmproviseerd wierookoffer hadden gebracht.

Wanneer Aharon op de *dibur*-manier sprak, bracht hij de boodschap van iemand anders over of beschermde hij zijn kinderen. Als Aharon iets op de *omer*-manier zei, smeeekte hij anderen om hun daden te heroverwegen. Anders zweeg Aharon. Hij was een stille leider die zijn stem niet vaak gebruikte, en als hij het wel deed, dan strategisch.

Wat betekent het dat Aharon zo stil was? Waarom moedigen onze vroegste wijzen ons aan om te zijn zoals hij? Misschien is het om ons aan te moedigen stil te zijn, zodat we naar anderen en naar onszelf kunnen luisteren. Misschien moeten we net als Aharon zijn door meer waar te nemen en minder aan te nemen. Misschien moeten we, net als Aharon, een voorbeeld zijn van zachte maar krachtige belangenbehartiging.

Aharons terughoudendheid nodigt ons uit om ons af te vragen of wij ook stil genoeg zijn om ervoor te zorgen dat onze woorden woorden van betekenis zijn. Daarvan uitgaande moet ik misschien hier stoppen en een tijdje luisteren...